

På jakt efter sopbilen

VFSN:s koordinatör i Estelí, Mats Carlsson, berättar om sina vedermödor med att leva i Nicaragua: "Detta är mitt tredje år i Nicaragua sedan jag började arbeta för VFSN och den mörkaste tid jag har upplevt. Jag har ingen ström i huset jag bor i. Det är inte komiskt eller mysigt, bara irriterande och stressande."

Lfredags eftermiddag försvann elektriciteten på kontoret, vilket inträffar nästan varje dag, men eftersom jag har en bärbar dator packade jag ihop mina prylar för att fortsätta att arbeta hemifrån. Jag tänkte att det var väl en signal om att arbetsdagen egentligen hade slutat, så på väg hem köpte jag en stor julstjärna för att skapa lite helgmys (detta skrevs i julas). Kvällen innan gick strömmen hemma också, men det gjorde nu inget för det ökade bara trivselfaktorn: middag till levande ljus i trädgården och ingen hög skvalmusik från grannarna. Det var vad man här säger på slang *tuani* (skithäftigt).

Denna fredagskväll låg ett meddelande från *Union Fenosa* under dörren, det spanska elbolaget som har monopol på att distribuera all ström i Nicaragua, om att elektriciteten var *cortado* (avklippt) på grund av obetalda elräkningar för januari och mars. Företagets representant hade besökt huset medan jag var på arbetet, men eftersom ingen var hemma ansåg de att de kunde strypa energin. Det spelade ingen roll att jag så sent som veckan innan hade betalat för föregående månad och att jag aldrig har sett skymten av de obetalda

räkningarna. Att något inte stod rätt till föresvävade aldrig *Fenosa*, det var bara att klippa av, vilket de handgripligen gjorde, så nu dinglar en avklippt kabel tvärs över gatan till allas beskådande.

Is och levande ljus

Det var bara att ge sig av till affären och inhandla en stor påse is och levande ljus i olika storlekar. Det är tur att jag har ett så litet kylskåp, som håller sig någorlunda kallt under flera dagar med hjälp av iskuber, instoppade i frysfacket och i kylskåpsdörren. Värre var det med datorn, vars batterier lade av tio minuter efter att jag hade kopplat upp mig mot internet.

På lördagsmorgonen hittade jag åtminstone fakturan för januari, den var betald. Med detta bevis i handen begav jag mig till *Fenosa* för att kräva min rätt och att elen skulle kopplas på samma dag. Jag misstänkte *Pelusa* (den håriga), min hund, för att ha ätit upp någon räkning, för kutym är att elgubbarna sticker en minimal papperslapp under dörren efter att de gjort avläsningen. Nu var hon dock oskyldig, för *Fenosa* bekräftade att om man

väljer att betala på banken som jag brukar göra, blir kunden inte varse den ackumulerade skulden.

Jag trodde jag skulle gå i taket, men den stackars kassören kunde bara hänvisa till att detta är företagets policy:

– Om du hade betalat hos oss hade du fortfarande varit kund hos oss och haft el!

Avbrottet berodde på en ackumulerad skuld, vilket sammanhänger med att företaget inte tar ut hela avgiften på en gång. Kunden tror alltså att man har betalt för alla månader, eftersom det inte framgår annat på räkningen, men det kan finnas en del som inte är reglerad och skjuts framåt till en ovisst framtid.

– OK, sa jag, nu har jag betalat allt, så snälla ni, sätt på elen.

– Omöjligt! Vårt service team arbetar endast måndag till fredag. Det kostar 150 *córdobas* att skarva ihop kablarna.

Jag trodde inte att det var sant, en hel helg utan ström, bara ännu mer is och levande ljus. Det är inte *tuani*!

Inte säkert de tar soporna

Lördag morgon, jag vaknar tidigt, före sex och fortfarande inget slamrande och hojtande från gatan: "jag klarar det om jag snabbt som ögat får upp alla de lästa dörrarna." Onsdag och lördag morgon passerar sopbilen förbi, men det är inte säkert att de tar soporna, av skäl som jag inte förstår. Missar man dem tar det en vecka till nästa tömning, som inte är så angenämt med tanke på värmen. Den kommunala sopservicen är gratis, men å andra sidan betalar min svenska kollega på andra sidan gatan, som enda hus. Så kanske ska man betala, men nu var det ju det där med små lappar som skjuts under dörren...

Sopgubbarna är ett team på fem å sex personer, där tre springer bakom lastbilen för att hämta påsarna, medan två tar emot och tömmer dem på flaket. Allt sker till ett väldigt hojtande och det plingar högt från en skeppsklocka. Det är som en show att se dem balansera på toppen av sopberget och renhållningsatleterna som springer zig-zag i lastbilsgaserna utan att kollidera med varandra.

Det brukar vara min sambo som rusar ut på morgonen med sopsäcken, men det är alltid i sista minuten på grund av att vi som regel sover när de kommer och krånglet med alla lås som ska öppnas. I tofflor och shorts springer han efter sopbilen längs gatan:

"Jag misstänkte *Pelusa* (den håriga), min hund, för att ha ätit upp räkningen."

señor, espera por favor! Det är en smått absurd tillställning, som kan förefalla komisk, men är ganska jobbig att leva med i längden.

Denna strömlösa lördag morgon steg jag för en gångs skull upp före sex, och när jag satte säcken på trottoaren stod mina grannar i dörrarna, spanande efter lastbilen. Man kan nämligen inte lämna soporna på gatan kvällen innan, för lösa hundar sliter sönder säcken, sedan återstår bara att sopa upp skräpet framför huset, det är därför denna morgonritual ingår i livet här. Jag gick och lade mig igen i tryggs förvisning om att teamet inte ännu hade åkt förbi, nöjd över den kommunala servicen. Tre timmar senare, ett bultande på dörren: grannen gästas att vi måste ta hand om soporna, för hundarna sliter säcken i bitar. De tog aldrig våra sopor, varför vet jag inte, så det var bara att ta in den igen på gården.

Miljöovänliga lösningar

Folk här praktiserar två lösningar på sophämtningsproblemet, för det första att kasta skräpet på någon ödetomt eller uppsöka en av de många illegala soptipparna. Det andra alternativet är att själv bränna skräpet. Båda är för miljöovänliga för att passa mig. Det finns dock en tredje lösning, som jag ska

”Det är som en show att se renhållningsatleterna som springer zig-zag i lastbilsgaserna utan att kollidera med varandra.”

försöka med på måndag, som är att jag lastar säcken bak på bilen och att jag sedan åker runt i stan på jakt efter sogubbarna. Många gånger önskar jag att man hade varit utan dessa vardagsförtret, men kanske kan de

hamna i en lite mer positiv dager när jag är tillbaka i det välorganiserade Sverige.

Text och foto: Mats Carlsson

VFSN-koordinator i Esteli

Leonardo Boff:

– USA vill ”frälsa” världen med sin fundamentalism

Tre slags fundamentalism dominerar i dag: ”den enda vägen” (den rådande globaliseringsingen), muslimernas självmord à la Usama bin Laden samt statterrorismen representerad av George W Bush och Ariel Sharon.

Som bekant är fundamentalism ingen doktrin, utan endast ett utestängande sätt att betrakta doktrinen. Fundamentalisten är absolut övertygad om att hans doktrin är den enda rätta, alla andra har fel. Därför har de inget berättigande utan kan och bör bekämpas.

”Den enda vägens” fundamentalism anser att den kapitalistiska produktionsmetoden med sin globaliserade marknad och nyliberalismens politiska ideologi med sin väljardemokrati vara det enda rimliga sättet att organisera världen. Det som Bush på egen hand vill påtvinga ett söndertrasat Irak avslöjar denna fundamentalism.

Den muslimska självmordsfundamentalismen utgår ifrån övertygelsen att Västerlandet, den historiska fienden allt sedan korstågen, är den Stora satan som utövar ateism, materialism, imperialism och sexism. Därför måste det bekämpas på alla fronter och

förorsakas största möjliga antal dödsoffer med den Högstes välsignelse. Självmordsbombaren utgjuter med glädje sitt blod.

Sharons statterroristiska fundamentalism är övertygad om att judarna har rätt att kräva ett Israel stort som på kung Davids tid, utan hänsyn till palestiniernas rättigheter. Därför fortsätter Sharon med bosättningarna och i den mån dessa bromsas så kommer han att bojkotta alla fredsplaner.

Den statterroristiska fundamentalismen à la Bush har starka religiösa rötter i hans personliga utveckling. Under 20 år fram till 1984 var han alkoholberoende – ända tills hans vän, Don Evans, nu handelsminister – inbjöd honom till evangeliskt bibelstudium. Två år senare var han inte mera berusad av alkohol utan av den frälsningsideologi, med vilken dessa fundamentalister var på stark frammarsch inom det republikanska partiet. Enligt dem är det USA:s uppenbara öde att förbättra världen med sin kulturs värderingar: med frihet, demokrati och fri marknad. Under faderns återvalskampanj uppträdde Bush såsom ”en man med Jesus i sitt

hjärta”. Under sin egen kampanj samlade han de lokala prästerna och förkunnade att ”jag blev kallad (av Gud)”, varpå följde handpåläggning och välsignelse.

Denna förhistoria är viktig för att förstå det fundamentalistiska raseri som bemäktigade sig Bush efter den 11 september 2001. Han valde att bekämpa det onda med ont och hotade med ett förebyggande krig mot alla länder i Ondskans axel. Han klagade: ”Den som inte är med oss är emot oss”, med andra ord terrorist. Före sitt ultimatum till Saddam Hussein bad han sina rådgivare ”lämna mig ensam i tio minuter”. Lik en Moses rådgjorde han med Gud. I en intervju med *The New York Times* (26 april 2003) förklarade han: ”Jag har en mission att fylla, och knäfaller och ber Herren om hjälp att genomföra den med vishet.”

Stackars Gud! Hur ska vi rädda mänskligheten undan dessa hänfödda svärmare?

Leonardo Boff är en brasiliansk befrielse-teolog med krönika i *El Nuevo Diario*.

Översättning: Wille Olsson

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/

